

HIREK

Egy szerencsétlen utca.

Budapest voltaképp még nincs fölfedezve. Ennek a városnak, a mely lakosságát tekintve, meglehetősen hátul következik a világ metropolisainak a sorában, területét nézve azonban egyike a földkerekség legnagyobb városainak — vannak még olyan részei, a melyeket, ha szabad ezt a szót használni: a *legbenszülöttebb* pesti sem ismer, vagy nem ismer eléggé. Nem szólnunk Budának a távoleső, romantikusan zeg-zugos kis utcácskáiról, sem az Angyalföldnek, vagy a külső Ferencvárosnak a titkairól, hanem vannak érdekességek szinte a város közepén, a melyekről éppen csak azok tudnak, a kik ezeknek az érdekességeknek az örömét vagy a kárát közvetlenül tapasztalják.

Véletlenségből jutottunk rá, hogy van itt Budapesten egy kis utca a város egyik legsűrűbben lakott részén, a mely utcát bátran fölruházhathatni a *szerencsétlen* jelzővel. Hogy miért: az a legérdekesebb történetek egyike. Ezt az utcát *Homok-utcának* hívják, párhuzamosan halad a Népszínház-utcával és mindössze tíz ház van benne. Ezeknek a házaknak a fele voltaképp a Népszínház-utczára néz s csupán a hátsó frontjuk nyílik a Homok-utczára. Az említett tíz házban lehet mintegy száz olyan lakás, a melynek a Homok-utczára nyílnak az ablakai s ennek a száz lakásnak a lakói ismerik csupán és szenvedik azt a nyomorúságot, a mely ennek a kis utcácskának a különös körülményeiből fakad.

Tulajdonképpen alig is lehet meghatározni, hogy mi okozza a Homok-utca lakóinak az állandó kifogyhatatlan szomorúságát. A bajok kezdete az, hogy ebben az utcácskában ismeretlen dolog a — *forgalom*. Egész napok merülhetnek alá az idő oceanjában, de a Homok-utca kövezetén egyetlen kocsinak a kerekei sem gördülnek végig. Automobilt pedig talán még soha nem láttak ennek az utcának a kövei. Azok, a kik villamos csengetéstől, kocsik robajától és társzekerek dübörgésétől hangos utvonalakon laknak, bizonyára szent vágyódással gondolnak arra a boldogságra, a mit a Homok-utca lakói érezhetnek ama végtelen csönd okán, a melyet a kocsiktól való megkíméltetésük szerez nekik. Mekkora csalódás!

Kocsik nem járnak ugyan ebben az utcában, de csönd, az még sincs ottan. Nincs csönd, sőt lárma van, akkora lárma, hogy az már-már elviselhetetlen. Éppen annál az oknál fogva, hogy ebben az utcában senkinek nem kell tartania vágató lovak és repülő gépkocsik okozta veszedelemtől, ide tették át mulatozásaik, sportolásuk, civódásaik, minden örömük és szenvedelmük tanyáját a vidéknek összes gyermekei, iskolások, inasok, csirkefogók, jasszok és a szabad idővel rendelkező sihederek egy sor egyéb kategóriája. Reggeli hat órákor, a midőn a budapesti ember még az igazak álmát alussza, a Homok-utczában már akkora a zaj, mint egy látogatott zsbivásáron az üzletkötés leghevesebb pillanataiban. A belső Józsefvárosnak ugyanis ezen a részén leginkább munkások laknak, a kik hat órákor már talpon vannak és mennek dolgozni, ki a gyárba, ki az épültre, ki ismét másfelé. A gyereksereg szintén fölkel, azonban nem marad otthon

hanem az utcára megy csatangolni s mivel erre a célra kivánni sem lehet ideálisabb helyet; valamennyien a Homok-utczába húzódnak.

Ezek a munkásgyerekek az elsők, de nem az egyetlenek, a kik a Homok-utczát fölverik éktelen lármájukkal. Óráról-órára növekszik a seregük, mindig újabb és újabb gyereksapat érkezik s válik tarka vegyülékké, a melyben van minden: két-hároméves kis lánytól kezdve egészen huszesztendős legényig, a ki valamelyik névtelen labdarugó klubnak a tagja és egész nap ebben az utcában tartózkodik és tanulja a *fejélést*. A mi annyit jelent, hogy fölhajítja a magasba a futballt s azután a fejével iparkodik belelökni a kapuba. Természetesen egész kis futball-csapat dolgozik ilyenformán a műszavak rettenetes harsogtatása közben.

Panaszkodni az állapotok illető alakulásán igazság szerint nem is volna szabad. Elvégre, a mit a homok-utcai gyereksereg művel, a szórakozásnak egyik nemesebb és kétségtelenül egészséges formája, a melyhez a legszegényebb gyermeknek is joga van. Csak a mi fővárosunk szerencsétlen körülményei okozzák, hogy egy-egy környék gyermeknépe kénytelen reávetni magát egy-egy ilyen játszótérre, a mely arra nem alkalmas, igazi, a célnak megfelelő játszótérek hiányában. Ezek az ujjongó, sivalkodó, gyakran verekedő, de végső eredményben pompásan mulató gyerekek csak azt teszik, a mihez teljes emberi, helyesebben: gyermeki jussuk van — *játszanak*. Viszont azok a balsorsu családok, a kiknek a lakása a Homok-utczára néz, szintén teljes joggal csikorgatják a fogukat azon való dühükben, hogy hajnaltól egészen kapucukásig nincs egyetlen nyugodt pillanatuk, a napjaik lehetetlen mértékű zajban, örökös bömbölés, sírás és ordítás között telnek és nemcsak a pihenésről, a jóézésről, hanem még a munkáról is kénytelenek lemondani a pokoli lárma miatt.

A Homok-utczára néző lakások minduntalan gazdát cserélnek. A ki kiveszi az ilyen lakást, nem is sejtí, hogy milyen keserűséget kap ingyen pótlásul a méregdrága lakás mellé. Csak, a mikor beköltözött, veszi észre, hogy hová került és természetesen eleinte megszokni próbálja azt, a mit megszokni lehetetlen. A második évnegyedben azután rendszerint fölmond az ilyen csapdába került lakó. De ennek a furcsa helyzetnek a kárában a háztulajdonosok is osztoznak, mert maholnap ismeretessé válik a Homok-utczának ez a sajátossága és nem lehetetlenség, hogy egyszer majd üresen maradnak a házaikban lévő és erre az utcára nyíló lakások. Éppen ezért megbízták a házfelügyelőket, hogy ívet köröztessenek, a melyre kérjék el valamennyi lakónak aláírását, hogy azután ezt a panaszos írást az illetékes fórum elé terjeszthessék. Azt szeretnék a Homok-utca háztulajdonosai és lakói, hogy ez az utca külön rendőrt kapjon, a ki azután megátalmá, hogy egy egész kis városrész minden vásott és jókedvű gyerekének a rakoncátlanokodásához ez a kis utca szolgáljon színpadul.

Igaz viszont, hogy a Homok-utczának az éjszakája sem tulságosan csöndes. Inkább idillikus. Tudniillik a szerelem is nagyban virágzik e kicsi utcában. Idehúzódnak be a Népszínház-utca, meg a környező egyéb utcák csapszékeiből és pálinkaméréseiből az alkoholgözös férfiak és asszonyok és itt valla-

nak egymásnak szerelmet. A maguk
módja szerint. Mindenesetre tenni kel-
lene valamit.
